

Fővárosi Ítéltábla

17.Pf.20.769/2022/7.

A Fővárosi Ítéltábla a Bólyai János és Társai Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Szikinger István ügyvéd) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek – dr. Harcz Anikó Ágnes alperesi ügyész által képviselt alperes (alperes címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2022. szeptember 27. napján meghozott 33.P.21.791/2021/74. számú ítélete ellen a felperes 77. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében a tisztességes eljáráshoz való joga megsértése miatt 15.000.000 forint, a jóhírnév és becsület megsértése miatt 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[2] Az érvényesített jogok ténybeli alapjául előadta, hogy az ügyészség a vádemelése alapján ellene indult büntetőeljárásban a robbanóanyaggal visszaélés büntette kapcsán 2007. február 1-jétől 2015. július 2-ig 8 évig, az települési fegyveres rablás miatt 2005. július 6-tól 2015. július 2-ig 10 évig, a utca nevei fegyveres rablás miatt 2005. október 20-tól 2021. március 27-ig 15 évig, a település3i kettős emberölés miatt 2010. május 21-től 2021. március 27-ig 11 évig tartották büntetőeljárás hatálya alatt. Az előbbi két bűncselekmény vádja alól a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.287/2014/187. számú másodfokú ítélete, az utóbbi két bűncselekmény vádja alól pedig a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.68/2020/292. számú ítélete jogerősen felmentette. Álláspontja szerint az alperes tévedhetetlenül tudta, hogy a felperes egyik bűncselekményt sem követte el, ennek ellenére „hamis vád” bűncselekményén alapuló eljárással évekig tartotta a büntetőeljárás hatálya alatt, mely eljárásban a mentő körülményeket, illetve ellentmondásokat tartalmazó iratokat kivette a nyomozati iratok közül, azokat a vádemelés során és a büntetőeljárás bírósági szakában nem csatolta a bírósági

iratokhoz, bizonyítási indítványait nem teljesítette, az általa állított tanúkat kényszervallatással próbálta rávenni a reá terhelő vallomás megtételére, a nyomozás során iratokat hamisított meg, panaszait nem bírálta el, feljelentéseit figyelmen kívül hagyta, szándékos bűncselekményekkel akadályozta az ártatlansága bizonyítását. Mindezzel megsértette a felperes tisztességes eljáráshoz való jogát. Az alperes továbbá azzal, hogy a felperest szándékosan alaptalanul meggyanúsította, majd a felmentéssel végződő „hamis vád” bűncselekményén alapuló büntetőeljárás alatt tartotta, továbbá minden létező fórumon és médiában ezzel „kompromittálta”, megsértette a felperes becsülethez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait is.

[3] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[4] Védekezését arra alapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog nem személyhez fűződő jog, hanem eljárási alapjog, mely nem elsődlegesen az emberi individuum védelmét, hanem az állami közreműködés mellett zajló eljárások megfelelő funkciójú megvalósítását, illetve érvényesülését szolgálja. Mivel ténylegesen eljárási jogról van szó – amely közvetlenül nem minősül személyiségi jognak –, ezért a nem vagyoni kártérítést sem alapozza meg. Kifejtette, hogy sem a személyéhez fűződő jogok megsértése miatt indított, sem pedig a kártérítés iránti polgári per nem a büntetőeljárás során foganatosított cselekmények jogorvoslati eszköze. Az ügyészi tevékenység jogszerűségét, illetve jogellenességét a büntetőeljárási törvény szabályai alapján kell megállapítani, és csak a kirívóan súlyos jogalkalmazás és jogértelmezés tévedés alapozhatja meg a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét; az is elsősorban akkor, ha a ténymegállapítás és a döntés nem mérlegelés eredménye. A büntetőbírói ítéletek jogereje kizárja, hogy az alperes mérlegelés körében tett bizonyítékértékelő tevékenységére alapított nem vagyoni kártérítés iránti igény személyiségi jogi alapon okozott károk megtérítésére vonatkozó szabályok alapján alapos lehessen. Hivatkozott a követelés elévülésére, és arra is, hogy a büntetőeljárások törvényes vádon alapultak, a polgári perben eljáró bíróság pedig nem vizsgálhatja, hogy az ügyész a büntetőeljárás szabályait megtartva döntött-e a büntetőeljárás megindításáról, vagy az egyes bizonyítási cselekmények lefolytatásáról, azok sorrendjéről. Kifejtette, hogy a vádirat rendeltetése szerint tartalmaz a vádlottra nézve terhelő állításokat, ugyanakkor a vádemelés az ügyésznek nem csak joga, hanem az Alaptörvény és a büntetőeljárási törvény szerint hivatali kötelessége is, melynek teljesítése – illetve a rendeltetésszerű joggyakorlás – önmagában kizárja a becsületsértést, vagy más személyhez fűződő jog megsértését. A felperessel szemben folytatott eljárásban pedig nem merültek fel olyan további körülmények, amelyek felvethetnék a személyiségi jogsértést. Egyebekben állította, hogy a büntetőeljárás szabályait betartva járt el, amelyet a büntetőbírói ítéleteiben is rögzített.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a 600.000 forint eljárási illetékét az állam viseli.

[6] Ítéletének indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 326. § (1) és (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a utca nevei fegyveres rablás miatt érvényesített követelés elévült. Az rPtk. 339. § (1) bekezdése, 75. § (1) bekezdése, 78. § (1) és (2) bekezdése, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLIX. törvény (továbbiakban: Bszi.) 6. §-a, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdése és XXV. cikke, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdésének idézését követően akként foglalt állást, hogy a felperes a keresettel érintett személyiségi jogának, azon belül is a jóhírnévhez és a

becsülethez fűződő jogának megsértését, illetve a tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését, és ennek alapján nem vagyoni kár érvényesítését azon bűncselekmények esetén állította, amelyek miatt a bíróság jogerősen felmentette. A vádemelés azonban törvényes volt, amely a büntetőeljárások során is igazolódott. Nem igazolódott az a felperesi állítás, hogy olyan iratok kerültek ki a nyomozati iratok közül, melyek megléte esetén a megjelölt bűncselekmények miatt nem került volna büntetőeljárás hatálya alá. A büntetőügyben eljáró bíróságok a felperes kifogásait elbírálták, és abból nem vontak le olyan következtetést, hogy a gyanúsítás alaptalan lett volna, vagy a vádemelésre törvénytelenül került volna sor, illetve a hiányzó iratokkal kapcsolatban sem állapítottak meg olyan mértékű mulasztást, amely a felperes által állított jogsértést eredményezett volna. Kiemelte, hogy a titkos információgyűjtés keretében keletkezett iratok egyébként sem képezték a nyomozati iratok részét.

[7] Az EBH2001. 526. számú eseti döntésre utalással kifejtette, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog nem minősül személyiségi jognak, az nem közvetlenül az adott személyhez kapcsolódik, hanem magához az eljáráshoz, amelyet az adott hatóság folytat le. Személyiségi jogsértés hiányában pedig nem vagyoni kár sem ítéltető meg. Osztotta azt az alperesi érvelést, hogy nincs lehetőség a büntetőeljárás során elvégzett bizonyíték értékelés felülvizsgálatának. A BDT2008. 1776. számú eseti döntésre utalással kiemelte, hogy a személyiségi jogi perben eljáró polgári bíróság nem vizsgálhatja, hogy az ügyész a büntetőeljárás szabályait megtartva döntött-e a büntetőeljárás megindításáról, vagy az egyes bizonyítási cselekmények lefolytatásáról, azok sorrendjéről. A felperes által indítványozott iratok beszerzését és a tanúbizonyítást mint szükségtelent mellőzte.

[8] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és keresete teljesítését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

[9] A fellebbezésében azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást nem folytatta le, a felperes állításait nem cáfolta, bizonyítási indítványait vagy egyáltalán nem bírálta el, vagy bármiféle érdemi indokolás nélkül elutasította, majd a felperesnek róta fel a bizonyíthatatlanságot. Ítéletében okszerűtlen és a rendelkezésre álló tényekkel, adatokkal ellentétes, iratellenes következtetéseket rögzített. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a 2022. szeptember 27-i tárgyalásról készült jegyzőkönyvet az elsőfokú ítélet meghozatalát követően csak 2022. november 8-án küldte meg, így annak szükségessé vált kijavítása, kiegészítése az elsőfokú ítéletben értelemszerűen nem volt értékelhető. Hivatkozott arra, hogy a tárgyaláson bemutatott, illetve a becsatolt okirati bizonyítékai mindenben eleget tettek az ítélet [22] bekezdésében foglaltaknak, ennek ellenére ezeket az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta. Kifejtette, hogy a becsatolt és elektronikusan is megküldött CD adathordozón rögzített okiratok cáfolják az elsőfokú ítélet [9], [15], [23] és különösen [25] bekezdésében foglaltakat.

[10] Állította, hogy a berekesztés előtt megküldött, az egész keresetét összefoglaló és ahhoz csatolt okirati bizonyítékokat tartalmazó beadványt az elsőfokú bíróság teljesen figyelmen kívül hagyta. Álláspontja szerint ezekről az elsőfokú bíróságnak semmiféle ismerete nem volt, és az abban foglaltak értékelése nélkül hozta meg döntését. E körben hivatkozott az EJEB bírósági gyakorlatára és kiemelte, hogy az ítéletben rögzítettekkel szemben nem 10.000.000 forint a pertárgy értéke.

[11] A utca nevei fegyveres rablás kapcsán kifejtette, hogy szemben az elsőfokú ítélet [15] bekezdésében foglaltakkal a keresetét az elévülési időn belül terjesztette elő, a 2021. október 5-i tárgyaláson valójában a „pergátló ok” megszűnését követő első alkalommal

csak pontosította a keresetét, továbbá okiratokkal igazolta, hogy 15 éven keresztül tartották ezen bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt. Hivatkozott arra, hogy 2019. május 29-én született meg az elsőfokú felmentő ítélet, amelyet a Fővárosi Ítéltábla 2021. március 26-án meghozott ítéletével hagyott helyben. Kiemelte, hogy a követelése jóval az „elévülhetőség” előtt szerepelt pertárgyként, keresetét megalapozó tényállításait és bizonyítékait korábban már rég megtette.

[12] Álláspontja szerint a robbanóanyaggal visszaélés büntette és az települési fegyveres rablás tárgyában előadottak egyrészt éppen a jelen eljárásban lefolytatni rendelt bizonyítás alapján lennének megítélhetőek, másrészt kizárólag a 14.B.198/2012/959. számú elsőfokú felmentő ítélet és a 2.Bf.287/2014/187. számú másodfokú jogerős felmentő ítélet alapján történhetne. Sérelmezte, hogy a 14.B.198/2012/959. számú elsőfokú ítéletet az elsőfokú bíróság be sem szerezte, amelyben egyébként a bíróság kimondta, hogy a felperes az települési fegyveres rablás elkövetésében nem vett részt, vagyis a felmentés oka nem a bizonyítottság hiánya volt.

[13] Az elsőfokú ítélet [25] bekezdésében foglaltakkal szemben kifejtette, hogy az elsőfokú felmentő ítélet, és az azt helybenhagyó másodfokú jogerős felmentő ítélet egyáltalán nem értékelte a kifogásait. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a robbanóanyaggal visszaélés és az települési fegyveres rablás kapcsán a felmentő ítéleteket egyáltalán semmi módon nem értékelte. Állította, hogy az ezekben lévő konkrét tényállításokról az elsőfokú bíróságnak tudomása sem volt, így ebben az összefüggésben az indokolás kirívóan okszerűtlen.

[14] Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját, miszerint a csatolt okiratokkal megfelelően bizonyította, hogy az alperes tévedhetetlenül tudta, hogy a felperes a bűncselekményeket nem követte el, ennek ellenére emelt ellene vádat és tartotta büntetőeljárás hatálya alatt. Amennyiben ugyanis a kifogásait elbírálta volna, megnyílt volna a jogorvoslati lehetősége, amely azonnali mentesülését eredményezte volna már a gyanúsítás alól is. Kifejtette, hogy a bizonyítékok érdemi vizsgálata elmaradt, és az elsőfokú bíróság értékelése téves. A bizonyítási indítványait alaptalanul mellőzte, illetve voltak olyan bizonyítási indítványai, amelyen az elsőfokú bíróság az ítéletében semmi módon nem foglalkozott, így például tanú13 tanú vonatkozásában még csak el sem bírálta az indítványát, a 15. sorszámú beadványa 31. oldalán előadott tanúmeghallgatás és iratbeszerzés iránti bizonyítási indítványait pedig teljesen alaptalanul utasította el, és annak indokát nem adta.

[15] Végül megismételte az egyes bizonyítási indítványai figyelmen kívül hagyásáról az elsőfokú eljárásban már kifejtett álláspontját.

[16] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján.

[17] A felperes fellebbezése a keresetét elutasító elsőfokú ítélet megváltoztatására és a keresete teljesítésére irányult, ezért az elsőfokú ítéletnek nem volt az rPp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett rendelkezése, emiatt azt a másodfokú bíróság teljes egészében bírálta felül.

[18] A másodfokú bíróság az érdemi döntése meghozatalakor reformatórius jogkörében eljárva az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a releváns tények tekintetében korrigálhatja, ezért az ítéltábla – a fellebbezésben foglaltakra is tekintettel – a tényállást az elsőfokú eljárásban beszerzett büntetőbíróági ítéletek alapján az alábbiakkal egészíti ki.

[19] A Fővárosi Törvényszék a 14.B.198/2012/959. számú ítéletével a felperest felmentette társtettesként elkövetett rablás büntettének (keresetben települési rablás), valamint felbújtóként elkövetett robbanóanyaggal, robbantószerrel való visszaélés büntettének (keresetben robbanóanyaggal visszaélés bűncselekmény) vádja alól, mely rendelkezéseket a Fővárosi Ítéltábla a 2.Bf.287/2014/187. számú ítéletével helybenhagyta. A büntetőeljárás során eljáró bíróságok ítéleteikben vizsgálták a törvényes vád követelményének teljesülését (Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.287/2014/187. számú ítélet 43-45. oldal, a megismételt eljárásban Fővárosi Törvényszék 17.B.994/2015/1078. számú ítélet 39-40. oldal, Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.68/2020/292. számú ítélet [753]-[778] bekezdés) és megállapították, hogy ez a követelmény egyik vád tárgyává tett bűncselekmény esetén sem sérült.

[20] Az így kiegészített tényállás alapján a fellebbezés nem alapos.

[21] Az elsőfokú eljárásban beszerzett iratok alapján a tényállás a fentiek szerint kiegészíthető volt, az ítéltábla a bizonyítási eljárásnak nagyterjedelmű vagy teljes megismétlését, kiegészítését – a későbbiekben kifejtettek szerint – pedig nem tartotta indokoltnak, továbbá a felülbírálat során nem észlelt az ügy érdemi eldöntésére kiható olyan eljárási szabálysértést, ami miatt szükséges lenne a tárgyalás megismétlése, vagy kiegészítése [rPp. 252. § (1)-(3) bekezdése].

[22] A felperes fellebbezésében hivatkozott egyéb eljárási szabálysértések tekintetében, az ítéltábla rámutat arra, hogy az rPp. 118. § (1) bekezdése szerint a félnek a jegyzőkönyvet akkor kell kézbesíteni, ha törvény a jegyzőkönyv megküldését írja elő. Ilyen előírást tartalmaz az rPp. 219. § (1) bekezdés b) és c) pontja, mely feltételek azonban jelen esetben nem álltak fenn. Egyebekben a jegyzőkönyv megküldésével kapcsolatos eljárási szabálysértés nem minősül olyan, a per érdemi eldöntésére kiható lényeges eljárási szabálysértésnek, amely megalapozhatná az ítélet hatályon kívül helyezését.

[23] Mindezekre tekintettel a felperes másodlagos fellebbezési kérelme nem volt teljesíthető, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül.

[24] A felperes a keresetében a tisztességes eljáráshoz való joga, az rPtk. 76. §-a szerinti becsülete és az rPtk. 78. §-a szerinti jóhírneve megsértését állította, és ezek jogkövetkezményeként a nem vagyoni kártérítés követeléséhez való jogát érvényesítette.

[25] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróságnak azt a jogi álláspontját, amely szerint a tisztességes eljáráshoz való jog nem személyiségi jog. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatában rámutatott a nem vagyoni kártérítés

mindig valamely személyiségi jog megsértésének a jogkövetkezménye, ezért ilyen igénnyel a fél csak akkor léphet fel, ha személyiségi jogát sértették meg. A személyiségi jog az ember értékminőségének kifejeződése, a személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összessége. Ezzel szemben a tisztességes eljáráshoz való jog nem személyiségi jog, hanem az Alaptörvényben és az egyes eljárási törvényekben deklarált alapjog, melynek célja az egyes eljárások szabályszerűségének garantálása. Mivel a tisztességes eljáráshoz való jog nem személyiségi jog, megsértése esetén nem vagyoni kártérítés sem követelhető, ezért a felperes tisztességes eljáráshoz való joga megsértésére alapított keresete alaptalan volt.

[26] A felperes állította még az rPtk. 76. §-a szerinti becsület és az rPtk. 78. §-a szerinti jóhírnév megsértését is.

[27] A becsület a személy társadalmi értékelését, megbecsülését, egyéni értékeinek az elismerését jelenti. Az ember becsületét az a vélemény, bírálat, illetve értékítélet sérti, amely kifejezőmódjában indokolatlanul sértő, bántó, vagy megalázó. Az rPtk. 78. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév sérelmét jelenti a más személyre vonatkozó sértő, valótlan tény állítása, híresztelése, vagy való tény hamis színben történő feltüntetése.

[28] Az alperes a büntetőeljárás keretében a mindenkor hatályos büntetőeljárási törvény alapján jogosult és köteles eljárni. Az alperest (mint közvádlót) a felperes elleni büntetőeljárás megindításakor hatályos, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 28. § (1) bekezdése alapján illette meg a vádemelés joga, a Be. 6. § (1) bekezdése alapján a törvényi feltételek fennállása esetén pedig kötelessége volt a büntetőeljárás megindítása és lefolytatása. A jogerős büntető ítéletekben foglaltak szerint pedig a felperessel szembeni büntetőeljárás a felmentésével zárult vádpontok esetén is törvényes vádon alapult.

[29] Az alperesnek a törvényen alapuló eljárása önmagában – a fél személye ellen irányuló közvetlen támadás hiányában – még az eljárás szabályainak esetleges megsértése esetén sem teszi lehetővé a személyiségi jog megsértésének a megállapítását [BDT2010.2229, BH2008. 142., BH2008. 12.], azt pedig a felperes maga sem állította, hogy az alperes őt sértő, valótlan tényt állított, híresztelt, vagy való tény hamis színben tüntetett volna fel, ahogy azt sem, hogy vele szemben megalázó, lealacsonyító módon járt el. A jogsértést megvalósító konkrét tények hiányában a becsület és jóhírnév sérelme sem állapítható meg, ezért a felperest a nem vagyoni kártérítés követeléséhez való jog sem illeti meg. A jogsértés hiánya azt is eredményezi, hogy a felperesnek nincs olyan követelése, amely elévülhet, ezért a követelés elévülését az elsőfokú bíróságnak nem kellett volna vizsgálnia.

[30] A jelen indokolás [25]-[29] bekezdésében foglaltakból értelemszerűen következik az is, hogy a fellebbezésben hiányolt bizonyítás lefolytatása szükségtelen volt, ezért a bizonyítás érdekében az elsőfokú tárgyalást sem kell megismételni.

[31] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[32] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, azonban az alperes perköltséget nem igényelt, ezért az ítéltáblának a rPp. 78. § (2) bekezdése alapján a másodfokú perköltség viseléséről nem kellett határoznia. A felperes teljes személyes

költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2023. március 2.

dr. Gyuris Judit s. k.
a tanács elnöke

dr. Hajdu Csaba s. k.
előadó bíró

dr. Kollár Zoltán s. k.
bíró